[illegible]
le... quae fuit ex parte ... pro ... ad liberam civ-
itatem dei, id est veram Hierusalem aeternam in caelis: cuius
filii homines secundum deum viventes peregrinantur in terris.
Sed sunt in eis quaedam quae ad utramque pertinere intelli-
guntur: ad ancillam proprie, ad liberam figurate.

Tripertita atque reperiuntur
eloquia prophetarum. Siquidem aliqua sunt ad terrenam
Hierusalem spectantia, aliqua ad caelestem, non-
nulla ad utramque. Exemplis video probandum
esse quod dico. Missus est Nathan propheta qui regem
David argueret de peccato gravi et ea quae consecuta sunt
mala futura praediceret. Haec atque huiusmodi sive publi-
ce, id est pro salute vel utilitate populi, sive privatim cum pro
suis quisque rebus divina mereretur eloquia, quibus
pro usu temporalis vitae futuri aliquid nosceretur, ad terre-
nam civitatem pertinuisse quis ambigat? Ubi autem
legitur: Ecce dies veniunt dicit dominus, et consummabo domui
Israel et domui Iuda testamentum novum, non secundum tes-
tamentum quod disposui patribus eorum in die qua ap-
prehendi manum eorum, ut educerem eos de terra Aegypti.
Quia ipsi non permanserunt in testamento meo, et ego
neglexi eos, dicit dominus. Quia hoc est testa-
mentum meum, quod constituam domui Israel
post dies illos, dicit dominus, dando leges
meas in mentem eorum, et super corda eorum scribam
eas, et videbo eos, et ero illis in deum, et ipsi erunt
mihi in plebem: caelestis sine dubio Hierusalem propheta-
tur, cuius deus ipse praemium est, eumque habere atque
ipsius esse summum ibi est atque totum bonum. Ad utramque
vero pertinet, quod Hierusalem dicitur civitas dei et in
ea prophetatur futura domus dei; quae prophetia videtur
impleri, cum Salomon rex aedificat illud nobilissi-
mum templum. Haec enim et in terrena Hierusalem secundum
historiam contigerunt, et caelestis Hierusalem figurae
fuerunt. Quod genus prophetiae ex utroque veluti com-
pactum atque commixtum in libris veteribus canoni-
cis, quibus rerum gestarum narrationes continentur, valet
plurimum, exercuit et exercet ingenia scrutan-
tium litteras sacras, ut quod historice praedictum completumque
legitur in semine Abrahae secundum carnem, etiam in semine
Abrahae secundum fidem quid implendum allegorice sig-
nificet inquiratur; in tantum ut quibusdam visum sit ni-
hil esse in eisdem libris vel praenuntiatum et effectum,
vel effectum quamvis non praenuntiatum, quod non insinuet

[illegible] in eo ...
... quod fit ...
[illegible]
significationem ...
Hoc ... Deo ...
non ... eis ...
... sensum ...
... per ...
tertium ...
... non poss-
... dicta ...
non ad intellectum ... noceret ...
ubi eo ... fit ... fateatur.

Procursus igitur ... civitatis dei ubi
... tempora ... David ...
... obtin-
... in terrena
diuturna successione regnarent: dedit
re gesta significans ... praenuntians
... rerum mu-
tationem, quod attinet ad duo testa-
menta ... regnumque
... regem ...
primitus ... et Heli
... substitutus ... ministeri-
... et iudicis
... abiecto rex David ... regno
... figuraverunt. ...
...
...
...
...
... Confir-
matum est cor meum ... exaltatum est ...
meo ... meos ...
laetata sum in salutari tuo ...
...
...
... nolite loqui excel-
sa ... magniloquium ...
Deus scientiarum dominus et deus praeparans ...
... potentium fecit ...
... virtute. Pleni ...
...
... in filiis ...
... et ...

[illegible]

[illegible] cura. et quia su
[illegible] sicut implent ut
[illegible] filius [illegible]
[illegible] prophetasse
[illegible] filii [illegible] pertinent
[illegible] laudasse. [illegible]
[illegible] potentem fecit infirmum. et infir
[illegible] fuit virtute. plenus panibus innovati sunt.
[illegible] transierunt [illegible] reverti
[illegible] multa in filiis infirmata est. [illegible]
[illegible] peperit [illegible]
[illegible] plenum
[illegible] esset [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fructus [illegible]
[illegible] [illegible] celesti [illegible]
[illegible] non est [illegible] nisi deus. et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] tibi. quia nemo
[illegible] sequitur. Nolite gloriari

[illegible]
[illegible] hominum fuit et ab illo [illegible] fuit. Et
[illegible] fuit. [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] dictus. [illegible]
potentum infirmatus est. et infirmum [illegible] sunt
sunt virtute. [illegible]
[illegible]
[illegible]
possint implere [illegible]
[illegible] interim [illegible]
[illegible] Plenum [illegible]
[illegible] transierunt [illegible]
[illegible] plenum panibus [illegible] potentes [illegible]
[illegible] credita sunt [illegible] in [illegible]
[illegible] filii innovati sunt. Cum [illegible] uno
[illegible] est. [illegible]
[illegible] sunt [illegible] panibus [illegible] omnibus
[illegible]
[illegible] fuerit [illegible]
non [illegible] erit [illegible] postea [illegible] nomine [illegible]
[illegible] mentum ad [illegible] venerunt
[illegible] transierunt. [illegible]
[illegible] non [illegible] sed celestia [illegible]. Et hoc [illegible]
[illegible] sit [illegible] incipit
peperit septem et multa in filiis infirmata est. [illegible]
tum [illegible] numerum
septenarium [illegible] perfectum [illegible]
[illegible] et [illegible] aplus ad septem [illegible]
[illegible] cum [illegible] plenitudinem [illegible]
[illegible] Et [illegible] salomon hoc antea [illegible]
[illegible] sibi domum. et [illegible]
[illegible] septem. Sterilis enim erat in omnibus
[illegible] ista fetus quem [illegible]
[illegible] multa in filiis e
[illegible] infirmata [illegible]
[illegible] erant. virtus eius erat [illegible]
[illegible] latens est. et [illegible] non est amissa
virtute infirmata est. Dominus mortificat et vivi
ficat. Mortificat illam que multa erat in filiis: et
vivificavit hanc sterilem que peperit septem. Quo
[illegible] intelligi possit easdem vivificare
quos mortificaverit. Id enim [illegible] repetunt adden

[illegible] filium non peperit. si [illegible]
eum: isto modo utique mortificaverunt eum. Et ipsi resus
citaverunt eum, id est mortuus: eundem rursus vivificaverunt.
Et quia nunc propheta vox eius agnoscitur: non derelin
ques animam meam in inferno: eundem deduxerit ad infe
ros. et reduxerit. Hac eius paupertate ditati sumus.
Dominus enim pauperes facit et ditat. Nam quod hoc sit ut
sciamus: quod sequitur audiamus. humiliat et exaltat.
Utique superbos humiliat. et humiles exaltat. Quod enim
alibi legitur: deus superbis resistit. humilibus autem dat
gratiam: hoc totus iste sermo huius cantici nomine inscribitur
gratia eius. Iam vero quod adiungitur. suscitat a terra pauperem;
de nullo melius. quam de illo intelligo qui propter nos pauper
factus est. cum dives esset. ut paupertate eius sicut pau
lo ante dictum est. ditaremur. Ipsum enim de terra suscitavit
tam cito ut caro eius non videret corruptionem. Nec
illud ab illo alienabo: quod additum est. Et de stercore
erigit inopem. Inops quippe idem est. qui pauper. Ster
cus vero unde erectus est: rectissime intelliguntur persecu
tores iudei. In quorum numero cum se dixisset apostolus ec
clesiam persecutum: que michi inquit fuerunt lucra. hec
propter christum detrimenta esse duxi. Nec solum detrimenta verum
etiam stercora existimavi esse ut christum lucri facerem.
De terra ergo suscitatus est ille super omnes divites pau
per: et de illo stercore erectus est super omnes opulen
tos ille inops. ut sedeat cum potentibus populi. quibus
ait. Sedebitis super duodecim sedes. Et sedem glorie here
ditatem dans eis. Dixerant enim potentes illi. Ecce
nos dimisimus omnia: et secuti sumus te. Hoc votum
potentissime voverant. Sed unde hoc eis nisi ab illo
de quo hic continuo dictum est: dans votum voventi? Alio
quin ex illis essent potentibus: quorum infirmatus
est arcus. Dans inquit votum voventi. Non enim
deo quisquam quicquam recte voveret: nisi qui ab
illo acciperet quod voveret. Sequitur. Et benedixit
annos iusti. Ut cum illo scilicet sine fine vivat: cui
dictum est. Et anni tui non deficient. Ubi enim sunt
anni: hic autem transeunt. Immo pereunt. Antequam veniant
enim non sunt. Cum autem venerint non erunt: quia cum
suo fine veniunt. Horum autem duorum. id est dans votum
voventi. et benedixit annos iusti; unum est quod faci
mus. alterum quod sumimus. Sed hoc alterum deo lar
gitore non sumitur: nisi cum adiutore primum efficitur.
Quia non in virtute potens est vir. Dominus infirmi

[illegible] in medio terre. Non [illegible]
qui intelligit. et fit etiam hoc a domino [...]
telligat et sciat dominum. Quid enim habes [...]
quod non accepisti. Si autem et accepisti. quid [...]
quasi non acceperis. id est quasi a te ipso tib[i]
glorieris. Fiat autem iudicium et iustitia: qui
vivunt. Recte autem vivunt: qui observant precep[...]
Et finis precepti id est ad quod refertur precepti[...]
est de corde puro. et conscientia bona. et fid[e...]
Porro istam caritatem sicut iohannes apostolus. tes[...]
deus est. Facite igitur iudicium et iustitiam: ex[...]
Sed quid est in medio terre? Neque enim non d[...]
re iudicium et iustitiam qui habitant in extrem[...]
Quis hoc dixerit? Cur ergo additum est in medi[o ...]
quod si non adderetur. et tantummodo diceret fac[...]
et iustitiam. hoc magis preceptum ad utrosque [...]
pertineret et mediterraneos et maritim[...]
ne quisquam putaret et post finem vite quam in [...]
corpore superesse tempus. iudicium iustitiamque [...]
di. quia dum esset in carne non fecit. et sic [...]
evadi posse iudicium: in medio terre mihi vide[...]
tur quisque vivit in corpore. In hac quippe [...]
quisque terram circumfert quam moriente [...]
recipit terra communis resurgenti utique re[...]
Proinde in medio terre id est cum anima nostra is[...]
non clauditur corpore: faciendum est iudicium et [...]
titia quod nobis prosit in posterum quando recipiet [...]
secundum ea que per corpus gessit sive bonum si[...]
lum. Per corpus quippe ibi dixit apostolus per t[...]
vixit in corpore. Neque enim si quis malign[...]
atque impia cogitatione blasphemet. neque [...]
his membris corporis operetur. ideo non er[...]
quia id non motu corporis gessit. cum hoc per ill[...]
gesserit quo gessit et corpus. Isto modo cong[...]
ter intelligi potest etiam illud quod in psalmo le[...]
Deus autem rex noster ante secula operatus est salute[...]
dio terre. Ut dominus ihesus accipiatur deus [...]
est ante secula. quia per ipsum facta sunt secul[...]
operatus est salutem nostram in medio terre. cum [...]
caro factum est. et terreno habitavit in corpore. De[...]
postea quam prophetatum est in hiis verbis. nunc quo[...]
ri debeat qui gloriatur. non in se utique sed in d[...]
propter retributionem que in die iudicii futura est. [...]
ascendit inquit in celos et tacuit. ipse iudi[...]

[illegible] iudicabit: q[ui] [illegible]
[illegible] iudicabit. Ea melius intelligunt[ur]
[illegible] terre extrema hominis. q[ui]n non iudicabuntur
[illegible] in deterius medio tempore commutata
[illegible] in quibus extremis inventi fuerint q[ui]
[illegible]. Propter quod dictum est: qui perseveraverit usque
[illegible] hic salvus erit. Qui ergo perseverant
[illegible] iudicium et iusticiam in medio terre: non
[illegible] cum iudicabuntur extrema terre. Et dat
[illegible] virtutem regibus nostris. ut non eos iudicando
[illegible]: dat eis virtutem qua carnem sicut re-
[illegible]. et in illo vincunt qui pro illis fudit
[illegible] vincit et exaltabit cornu christi sui.
[illegible] christus exaltabit cornu christi sui. De quo enim
[illegible] est deus ascendit in celos. et intelligitur
[illegible] christus: ipse sicut hic dicitur exaltabit cornu
[illegible]. Quis ergo est christus christi sui? An cornu ex
[illegible] unius cuiusque fidelis sui. sicut ista ipsa in
[illegible] huius principio ait. exaltatum est cornu meum
[illegible] meo? Omnes quippe unctos eius crismate
[illegible] christos possimus dicere. quod tamen totum cum
[illegible] capite corpus: unus est christus. Hec anna prophetavit
[illegible] samuelis mater sancti viri multumque laudati
[illegible] quinde tunc figurata est mutacio veteris
[illegible] et nunc impleta. quando infirmata est
[illegible] erat in filiis. ut nova haberet in christo
[illegible] sterilis que peperit septem. || Capitulum

Venit [illegible] homo dei ad ipsum heli sacer-
dotem. missus loquitur homo dei. cuius
quidem nomen tacetur: sed intelligitur
officio ministerioque suo sine dubitacione
[illegible] Sic enim scriptum est. Et venit homo dei ad
[illegible] et dixit. Hec dicit dominus. Revelatus sum ad
[illegible] patris tui. cum essent in terra egipti servi
[illegible] domo pharaonis. et elegi domum patris tui ex omnibus
[illegible] sceptris israel michi sacerdocio fungi ut ascende-
[illegible] ad altare meum et incenderent incensum. et por-
[illegible] ephod. et dedi domum patris tui omnia que sunt
[illegible] filiorum israel. in escam. Et ut quid respexisti
[illegible] incensum meum. et in sacrificium meum impudenti
[illegible] et glorificasti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

christo meo omnibus diebus [illegible] superabundabit in domo
tua: veniet adorare ei obolo argenti dicens. Iacta
me in unam partem sacerdocii tui manducare panem. Hu-
[illegible] est. ut dicunt. ista prophecia. ubi sacerdocii veteris mu-
tacio manifestissime prenunciatur [illegible] est [illegible]
ele fuisse completum. Quamquam enim non esset de [illegible]
[illegible] samuel quem que constitutum fuerit a domino. ut serviret
altari: tamen non erat de filiis aaron [illegible] progenies fuerat
deputata ut inde fierent sacerdotes. [illegible] in [illegible]
re gestum eadem mutacio que per christum [illegible] futura fuerat
adumbrata est: et ad vetus testamentum [illegible] figurate
vero pertinebat ad novum. prophetia facti [illegible] ipsa [illegible]
[illegible]: id scilicet facto significatus. quod [illegible] ad heli sacer-
dotem dictum est per prophetam. Nam fuerunt postea sacer-
dotes ex genere aaron sicut sadoch et abiathar [illegible]
[illegible] david; et alii deinceps antequam tempus veniret
quo ista que de sacerdocio mutando [illegible]
ta sunt. effici per christum oportebat. [illegible] nunc [illegible]
oculo hec intuens non videat esse completa [illegible]
nullum tabernaculum. nullum templum. [illegible] altare nullum
sacrificium: et ideo nec ullus sacerdos remansit [illegible]
quibus ut de semine aaron ordinaretur in [illegible]
rat lege mandatum? Quod et hic commemoratur [illegible]
dicente propheta. Hec dicit dominus deus israel. Dixi. Domus
tua et domus patris tui transibunt coram me usque in eter-
num. Et nunc dicit dominus. Nequaquam: sed glorificantes
me glorificabo: et qui me spernit spernetur. Quod enim no-
minat domum patris eius. non eum de proximo patre
dicere. sed de illo aaron qui primus sacerdos est institutus.
De cuius progenie ceteri sequerentur: superiora demonstrant
ubi ait. Revelatus sum ad domum patris tui cum essent
in terra egipti servi in domo pharaonis; et elegi
domum patris tui ex omnibus sceptris israel michi sacerdocio
fungi. Quis patrum fuit huius in illa egipciaca servitu-
te unde cum liberati fuissent electus est ad sacerdocium nisi
aaron? De cuius ergo stirpe isto loco dixit futurum
fuisse: ut non essent ulterius sacerdotes. [illegible] iam vi-
demus impletum. Vigilet fides. Presto sunt res
[illegible] tenentur: et inde volentium oculis ingeruntur.
Ecce inquit dies veniunt. et exterminabo semen
[illegible] patris tui: et non erit tibi se-
[illegible] diebus. et virum
[illegible] meo ut deficiant ocu-
[illegible] domus. Ecce dies qui predicta